

KAMNIK ---ŠUTN A ž.c. M.B.

Mesto Kamnik se pojavi kmalu po l. 1200. Istočasno tudi že listine govore o cerkvi na Šutni. Po času sodeč je morala biti prva šutinska cerkev sezidana v roanskem slogu, slično kot Mali grad. Ta prva cerkve je bila v gotski dobi porušena, ali pa vsaj predelana. Popis in slika te goske cerkve nam je ohranil Valvazor. Bila je to gotska stavba z enotno streho in z občajnim tristrano zaključenim prezbiterijem. Posebej stoječi zvonik je imel piramidasto streho. V cerkvi je bilo polno starih nagrobnikov plemiških družin. Cerkev je bila posvečena M. obiskovanju. Imela je 10 oltarjev: veliki je bil posvečen M. obiskovanju, stranski pa: sv. Andreju in Miklavžu, sv. Trojici, M. darovanju, sv. Duhu, Janezu Krstniku. Marjeti, Lenartu in Florijanu, Štefanu in A. Puščavniku, sv. Ani, sv. Križu.

Cerkve je bila že v 13. stol. župnija. Vsled turške nevarnosti in vsled izpraznitve franč. samostana so l. 1539 prenesli župnijo v franč. c. Tu je ostala fara do l. 1627, ko so samostan znova zasedli patri. Stara c. je stala na mestu sedanje kaplanije, okrog nje je bilo pokopališče, na katerem so stale tri kapelice: sv. Magdalene, sv. Doroteje, sv. Mihaela. V zadnji je bila kostnica, ki je gotovo segala v romansko dobo. Že v l. 1349 se imenuje poseben kaplan v kostnici sv. Mihaela. Na pokopališču je stal tudi visok, kamnit steber, ki je imel na vrhu pod strešico prostor za lučko, ki so jo prižigali za duše v vicah. Steber nosi letnico 1505.

L. 1734 je kamniški župnik baron Maksimilijan Rsp, iz rodu takratnih po-

KAMNIK -ŠUTNA, ž.c. M.B.

sestnikov starološkega gradu. Cerkev je posvetil 271611735 ljubljanski škof Feliks grof Šrotenberg. Naspoti prižneci se nahaja nagorbnik župnika Raspa, ki je umrl l. 1742.

Od stare cerkve se je ohranil samo zvonik. Gotski relief na hiši Šutna 36 je bil nekdanji okras glavnega gotskega vhoda v staro šutnijsko cerkev. Relief predstavlja Jagnje božje, obdano od listne trte in grozdja. Raspo je v prezbiteriju poslikal slikar Jelovšek s slikami rožnega venca. Kamniška cerkev je značilna baročna stavba iz prve pol. 18. stol., delo domačega stavbenika Mačka. Po vzorcu ljubljanske stolnice krasijo ladjo kapelice, vsaka s svojim oltarjem. Vel. oltar se ni ohranil, stranske pa je Ozbič močno predela. Ohranile pa so se slike stranskih oltarjev, delo Metzingerja. Sedanji vel. oltar je bil postavljen l. 1887, s kipom Brezmadežne obdane z angeli, delo kiparja Progarja. Kipi sv. Mohorja in Fortunata in kerubov ob tabernakelju so iz Planine. Prejšnji vel. oltar je kombinacija kipov in slikarije, delo Jelovška, kot je tudi njegov še ohranjeni oltar na Žalah in v Nevljah, ter menški, ki je bil odstranjen. V novejši dobi je v prezbiteriju slikal Goldenstein in domačin Koželj, ki je nazadnje poslikal še ladjo s prizori M. življenja.

X nadomestili s sedanjimi cerkev ima tudi mnogo starih parametrov

Raspo c. je imela preprosto pročelje, ki so ga l. 1909 *X*

nadomestili s sedanjimi cerkev ima tudi mnogo starih parametrov

KAMNIK -ŠUTNA, ž.c. M.B.

nadomestili s sedanjim. Cerkev ima tudi mnogo starih paramentov, zanimi= vseh liturgične posode in drugo okrasje.

Slike : Pročelje cerkve na Šutni pred l. 1909

Pogled na Šutno

"atranjščina šutniske c.

Janez Veider, Rod Grintavci i., št.5, 23.2.1940,

" Dekanijska cerkev na Šutni"str . 1 -2.

Slikar Jelovšek je poslikal ^{strop}prezbiterijaz.c. v Kamniku. Za središče celot= ne slikarije je Jelovšek izbral častitljivi del rožnega venca in to M. kronanje. Okrog kronanja pa so v oglih upodobljene 4 skupine po 2 an= gela, ki nosita po en medaljon, na kateri so naslikane ostale štiri skrivnosti častitljivega rožnega venca. Kronanje se vrši na oblakih, ki jih nosijo angeli. Angela z medaljoni nad vel. oltarjem nosita na levi sliko prihoda sv. Duha, na desni pa M. vnebovzetja. Angeli ob slavoloku, držijo v medaljonu na desni sliko Kristusovega vstajenja, na levi vnebo= hod. Med dvem skupinama angelov z medaljoni sta v naslikanem okvirju sedeči po dve ženi . Oni na levi strani predstavlja Eva z vejico s sadjem in Marijo kot zmagovalko nad satanom. Ženi na desni strani pa sta:

nova in stara zaveza. Žal. del rožnega venca je razvrstil Jelovšek na oboku nad severno steno. Za ozadje je napravil pokrajino z drevesi, poslopji in skalami. Pred to ozidje je razvrstil prizore: Oljska gora - za skalo, na katero se naslanja Kr., je žena s plaščem potegnjenim čez glavo ki predstavlja molitev v samoti. Nato sledi Kr. kronanje in zasramovanje s simbolično ženo s krono in pavom. Aristus nese križ - simbolična žena zvezana in ima jarem okrog vratu. Končni prizor je bičanje. Zadnja skrivnost je naslikana ~~znotraj~~ v posebnem slikanem okvirju, na katerem sedita že omenjena Eva in Marija. Na nasprotni strani so slike veselega dela rožnega venca. Ob slavaloku je Oznajenje - simbolična žena s plaščem preko glave in ima tri stegnjene prste. Sledi Kr. rojstvo s simbolično ženo, ki naznaja rojstvo. Nato darovanje - simbolična žena, ki si je snela jarem z vratu in časti križ v desnici. Končni prizor je M. obiskovanje. Najdenje v tempelju je v sredi med prizori v posebnem medaljonu, na katerem se sedita že omenjeni ženi stare in nove zaveze. Na stenah pod obokom so zgoraj slike, ki predstavljajo 4 cerkvene učeničke ob slavaloku, ob oltarju pa 4 evangeliste. Koželj jih je močno preslikal. Prvotno je bil Jelovškom tudi glavni oltar, kateri je verjetno še ohranjen pod beležem.

J. Veider, Pod Grintavci, II, št.5., 28.2.1941.

"Jelovškove freske v Kamniku" str.2.

Slike na stropu ž.c. močno preslikane, istotako celo Metzingerjeve v str. olt.
Stele, IX, 23.6.1921, str. 23.

Prvi oltar ob slavoloku na moški strani, na zadnji strani slika M. dobrega sveta,
nekoliko zamazan napis s črno barvo: Valent. Metzinger pinxit et del(?) Martii
1759. Na vsak način popolnoma preslikana.

Spovednica iz sr. (2 pol.) 19. stol.

Rezljane klopi v prezbit. Tlak kamnite kvadratne plošče. Zunanja barva zel enka sta
Na žalah rjava, znotraj arhit. getont.

12 ~~HR~~ K na nogi.

~~Stele,~~

8 dena doza 4 ozki ^{melirbeli} deli imajo baročen rast. ornament, obeski pod krili
istotako.

Sv. Janez in Marija prav karater. baročna.

Plašč s stolo etc. zelen, tkan, svila. Cvetlični ornament, cvetje, sadrje, pe-
resa, razni odtenki zelenega in sivkasto belo.

2 napisa spredaj: Matricis B M V. Civitatis Stain ^{AKR} 1708. Zada: isto.

Na štoli: Matricis Bte M.V. Civitatis Stain, monogram Marijin
1708 pro Diae dvakrat.

Manipel dvakrat isto z pro diacono

Pala k rdečemu rožnatemu plašču 1720: Agnus z zastavo, vezen z vijolič s tim
vbodom, okrog napis Agnus. Rob stilizirana cvetna trta, konec 17. stol.

Muštranca, noga točena, visok podstavek, golobček pod lunulo. Bog oče nad.
 Okrog venec rož in visoka trta. Na strani 2 angelja z žitom, lepa šopka, sadje
 in cvetje. Proti sredi 19.stol. Baker + srebro.
 2 kadilnici, srebrne, 12 k, točena baročna in predrt ornamentika, zač. 18.st.
 Granatno jabolko.

Stele, XII, 10.6.1922, str. 22-25.

Glej farna kronika list. 2, 3, 4, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12.

Zakristija: V veliki omari:

1. kelih vis. 23 cm. Noga getrieben baročni ornamenti spominjajoči še na 17.stol.
 vmes v 4 pasovih križ in vrč Pilatov, lestva - znaki trpljenja Gospodovega.
 Slabo pozlačena kovina rumeno in belo. Venec kupe ima predrt baročno in rastl.
 in hand. ornamentiko, vmes okrogla medaljona z sulico in gobo, stebrom in bi-
 čem, sabljo z ušesom in leščerbo. Na nogi spodaj vrezan napis S. Joseph in Shale
 1716.
2. Kelih, viš. 26 cm, ves pozlačen, Sreda 18.stol. Karakter. rokoko ornamentika
 getrieben. Venec kupe istega načina, ima v okvirjih 3 svežnje žita in med nji-
 mi od ornamentov doli viseče grozde.
3. Kelih 24 cm. Pozlačen, razen venca kupe, noga getrieben, baročna ornam. zač.
 18.stol. 3 klečeči angelji z znaki trpljenja Gospodovega, vmes v medaljonih
 vrč, križ in kocke. Venec kupe bel, predrt na rumenem dnu angeljske glave s
 perutmi.

4. Kelih 28 cm, modern, pozlačen ves, pokrit z rastl. ornamentiko, tolčeno in getrieben. Na nogi 3 medalioni emajla, sv. Jožef, sv. Metod(?), Marija. V nogi napis: Brezmadežni Mariji devici ponižno poklonil dekan Ivan Pavlenčič 24.6. 1913. Izv. Iv. Kregar pasar, Ljubljana.

5. Moderen pozlačen kelih, 24 cm, ~~xxxx~~ lahno gotizirajoč.

6. Pozlačen kelih 27 cm, karakter. rokoko ornamentika, getrieben, Na nogi in vencu. Na nogi spodaj podpis že močno obrabljen: B.L.H.E(?) F 1748.

7. Kelih 26 cm. Noga getrieben, karakter. festonska ornam. konca 18. stol. (Virantova hiša).

8. Lepan, moderna gotška monštranca, 67 cm. Srebro, deloma pozlačeno. Noga 8 delna 4 ozki ornamentalni pasovi in 4 široki z reliefi 4 cerkvenih očetov. Modus votel z motivi gotškega krogovičja, predrt, lahko zasukan, okrašen z angeljskimi glavicami. V lunuli 2 krili fial in massweka, spodaj viseč ornament z angeljsko glavico, v portalu spredaj na levi svetnica (majhni kipci), na desni sv. Marijeta, zadaj na levi svetnica, na desni sv. Marijeta z zmajem.

Na lunuli predrt stolp. V spodnji odprtini 3 kipci, v sredi Jezus s kelihom in križem, na levi bradat mož s knjigo (sv. Peter), na desni s knjigo in mečem (sv. Pavel). V odprtini nad to 2 bradata kipca, ki imata oba meče. Na vrhu stolpa v katerega izzveni monštranca je Kr. na križu na posebnih volutah med krili in srednjim delom stojita Marija in Janez.

Posrebren kotliček za bl. vodo, ves pokrit z getrieben in vrezanimi ornamenti

Spodnji del z izbuhnjenimi motivi Fischblas, zavit. Zdi se, kot da posnema muslimanske motive. Na dnu spodaj vrezan napis: M:L:R:P:C:S:P: :F:F:P:E: P:B:M:V:C:S:1730.

Kadilnica posrebrena, getrieben, karakter. baročni motivi zač. 18. stol. - konca 17. stol., deloma predrta.

Druga kadilnica podobnega dela in nekako istočasna.

Monštranca - relikviarij 36 cm, pozlačena in posrebrena kovina, getrieben karakter. rokoko ornament, filigram v ostenzoriju.

Relikviarij monštranca 52 cm. V nogi 3 listnine :

1. Aldragus Antonius de Piccardi epis. Petinensis potrjuje v Trstu 10. marca 1767 particulas de columna flagellationis D.N.J.C.

2. Rudolphus Josephus Archiep. Goritensis potrjuje v Gorici 19. apr. 1777 Particulas de ligno ~~smac~~ Crucis D.N.J.C.

3. P. Hugo Höfler p.t. Ant. Caes. vicarius ordinis Min. Convent. Wien 10. apr. 1755 Da je žebel enako narejen onemu v ces. Schatz - Cammer na Dunaju, ki je prebil Jezusovo desno roko.

Karakter. rokoko ornament, getrieben, noga isto okolico pokazila. Na srebrnem ozadju ornamentov je na levi in desni po en angelj, eden z I.N.R., drugi z lampo v roki. Žebel prosto viden, sega globoko doli po držaju.

2 zelo lična srebrna vrčka.

Stara obleka. Mnogo lepe iz 19. stol. Svilena z barvno ornamentiko iz 18. stol. Bel plašč in dve dalmatiki, svila štikarija. Cvetlice, vaze, ki jih držita 2 angelja in putto pod dreviem ležeč in igrajoč na piščal, konec 18. stol. (?) Rdeč plašč z aplikacijami reliefnih, barvnih ornamentov - cvetlični motivi. Čas 1. pol. 18. stol. (?)

V severni zakristiji 6 svečnikov les obit s posrebreno pločevino, krasna tipična rokoko ornamentika srede 18. stol.

V krstni kapeli, garnitura kovinskih svečnikov, razkošnih modernih, ki imajo v nogi na spodnji strani vsak po en kipec, srce Jezusovo itd.

Garnitura baročnih svečnikov, bogato getrieben posrebreno, okrašeni so na nogi in srednjem nodusu z angelji, glavicami in peruti. Na nogi napis v treh s krono prekritih medaljonih: 1. "elena, vidua orbata optimo coniuge Martino Mariassez cive Gertrude coniunctis cum iis votis ac facultatibus.

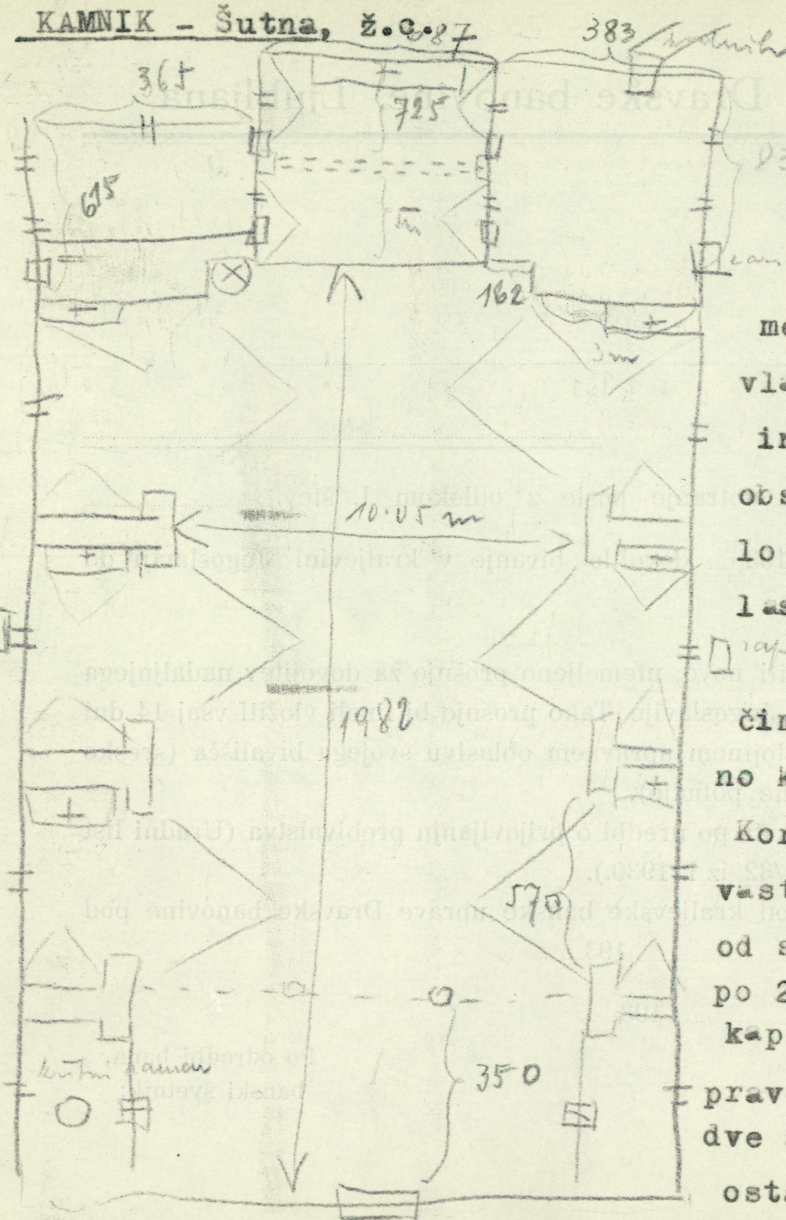
2. Dei parae Virgini Parochialis Ecclesiae in Stain Tutelari sex candelabra pio pio affecto, od tod naprej kronogram: Dat ac DeDICat Kal: Iulij.

3. Rectore Ecclesiae Maximiliano Teopoldo nasp Rectoratus eiusdem anno secundo.

Cerkev: široka, enotna pravokotna ladja s 3 kapelicami na vsaki strani mesto stran ladij. Ta str. del sega po višini samo do kapitelov srednje ladje in vrha lokov, v katerih se kapelice odpirajo napram srednji ladji.

Arhitektura močno razčlenjena s kombiniranimi pilastri koncem kapelice tvo-

rekih sten - vnoter, vstopa in lokov naprava kapelice

Skozi idočega arhitrava ni, pač pa
 Dnežovi deli kot nastavek na kapit=
 le. d vseh lokov grede vrezane ka=
 pice proti sredi in razbre=
 menjujejo stene od nočenja tone, ki pre=
 vladuje v svodu povsod v malem(kapelicah)
 in velikem(ladji in prezbiteriju) Kor
 obsega širino gl.ladje in sloni na 3 ma=
 lo potlačenih lokih, slonečih na 2 pi=
 lastrih in 2 kamnitih stebrih. Svod pod
 korom kreuzgewelbe z vensto je=
 čimi robovi. Str. deli služijo zakrst=
 no kapelo in dohod.

Kor osvetljuje od fasade 2 modern bar=
 vastih oken, štirioglatih in po eno belo
 od strani, 4olгато. Ladjo v vsaki traveji
 po 2 pravokotni, moderno barvastix iz
 kapelic. Prezbitarij 4 v višini kapitelov
 pravokotna, barvasta. Prezbitarij je za
 dve stopnjici ožji
 ostale cerkve, za majenkost nižji od

srednj je ladje in nekoliko ožji. Slavolok obsega celo širino prezbitarija. Na njem spredaj na levi napis (moderen Koželjev) Cerkev sezidana 1734, na desni: Prenovljena in slikana 1908. Na koru velika lesena rokoko omara z ornamentmi in lepa rokoko balustrada srede 18. stol., vse moderno prebarvano v imitaciji lesa z zlatimi robovi.

Restenci vsi novejšega datuma. Lep je glavni, kombiniran s steklenimi obseki, onixxxx pri str. kapelah neokusni.

2 svetilki z angel'skimi nosilci pred vel. oltarjem, čedni. Ščitki, ^{nekada} ~~nedak~~ nosilci lampic imajo grb na križ položene ~~xim~~ sulice z zastavo, palmovo vejo in puščico. Pod glavnim zbušnjenim delom napis: Gemacht von Alois Peterlin in Stein 1865. Druga je pendant k tej.

V prezbitariju na levi in desni od oltarja pravokotni duplini z lepimi kovanimi mrežami. Po ~~kamnat~~ kamnitem okviru sodeč iz srede 19. stol. Napis na evang. S.S. Liquora, na epist. Ampilae Vini & Aquae.

Cela cerkev je slikana. Svod prezbitarija v 18. stol., po Jelovšku. Obnovil ga je Matija Koželi. Jelovškova slikarija obsega ves svod s kapicami, brez lunet ob oknih. Predstavlja spodaj nad okni in na cvikeljnih v smislu baročnega iluzionizma završitev realne arhitekture navzgor s slikanim venstoječim zidcem, ki odpira pogled v nebo in na strani. Na ozadju nebesne jasnine jenpredstavljena v podolžni osi z majhnim slabotnim stremljenjem predstaviti iluzijo ledano iz ladje navezati naprej. Grupa kovanja Marije z B. očedom in Sinom

je predstavljena sicer v skorcih od te strani, a v celoti se skupina z okoli 4 velikih angeljev z medaljoni razvija iz centra na strani v osi. Iluzija globine ni posebno velika, čerpar se konsekvanto stopnjuje od oblaka pod Marijo, dogoloba z glorijsko angeljev nad vsem. Cela skupina kronanja je plavajoča na oblakih, ki jih nosijo krilati angelji. Na strani napram slavlolu za-ključuje sceno nekako v polkrogu venec, ki ga drže angelji (obstoja iz trte z velikimi cvetovi). Po dva angelja nosita po en ovalen medaljon, v sev. je Kristusovo izpremenjenje na gori Tabor, na drugem str. vstajenje. Tudi na strani proti vel. oltariu završujeta sceno po 2 in 2 angelja, ki nosita po en ovalni medaljon, v sev. je Prihod sv. Duha v podobi gorečih jezikov na Marijo in apostole, eden angeljev dviga z obema rokama po eno plameneče srce, v drugem medaljonu je Vnebohod Marije. Nad vel. oltarjem je naslikan baldahin z monogramom Marijinim. Na straneh se odpira na sev. strani pogled na pokrajino z drevjem, poslopji in skalami. Ob slavlolu je naslikan Jezus sedeč, izmučen se naslanjajoč na skalo in poteč krvavi pot, angelj prihaja s kelihom trpljenja. Sledi za skalo polležeča žena s plaščem ^{po}stegnjenim čez glavo. Ta figura se mi zdi izposojena od Quaglia, tudi po koloritu izposojena od Quaglijeve šole. V rokah drži nek predmet (srce?) ki ga opazuje. Sledi scena s trnjem kronanja in zasramovanja Jezusa. Nato nekoliko razgaljena, na zdcu sedeča žena z biseri v lasih z purpurno balzino, na kateri je rkona pred seboj in s pavom.

Na vrhu skale slika na zidu nad pilastrom sedita 2 alegorični figuri.

Leva drži v desni vejico s cvetom, v levi pretrgan pos papirja s sliko ležečega, nagega moža. Mesna s krono na glavi ima ob nogah zemeljsko oblo, v desni meč, v levi tehtnico na kateri eni skodeli je križ.

Sledi malo nerazločna temnoslikana postava z razkuštranimi lasmi. Iz ust ji neka gleda ven, obraz ima preplašen izraz, okoli leve roke se mu ovijakača, pred seboj ima neke vrste krokodila ali kaj podobnega.

Nato srečanje križ nosečega Jezusa z Veroniko. Nato sedeča žena z zvezanimi rokami in igro za vratom. Potem zadnje na sev. steni, bočanje k stebriku privezanega Jezusa.

Na juž. steni od oltarja počenši: obisk Marije pri Elizabet

Sedeča žena, ki je snela igo in ga položila v naročje z navdušenjem opzujoče križ v desnici. Tudi ta postava s potegnjenim plaščem preko glave spominja na Qugalia. Nato darovanje Jezusa v tempelju. Na zidcu žena z Mojzesovimi tablam v desnici in palico v levici. Na zidcu nad pilastrom 2 ženi, leva ima ob nogah putto s papeško tiaro na glavi ima neke vrste čelado na prsih oklep. V levici drži knjigo z njetom božjim, z desnico pa dviga za toriznad glave desne žene, ki je pravkar čitala iz velike knjige. Nad glavama jima plava golob - sv. Duh. Mesna drži z levico nazaj gorečo svečo, ob kateri si leteč putto prižiga drugo svečo. Sledi žena, sedeča na zidcu z oklepom na prsih prsih s krono na glavi. Nad njo pa sončni obraz z žarki, v levici ima žezlo

ki se konča s človeško glavo roko, z desnico pa dviga nad glavo zemeljsko oblo.

Sledi rojstvo Kristusovo. Nato zopet Quaglijeva žena s plaščem preko glave, nad glavo ima goreč jezik, z glavo pa dela geste kot človek, ki kalkulira ali podučuje. Nato zadnja slika pred slavolokom: Oznanenje Marijino. Na cvikel= nih napram slavoloku in oltarni steni so naslikani po eden putto na oblaku. Navelikem cvikeljnu na pilastru na juž. steni 12 letni Jezus v ~~temple~~ tempeljku ki se mi zdi po restavraciji najbolj defromiran. Drugače kaže največ Kož ljeve= ga značaja slika rojstva.

Na sev. steni je v srednjem cvikeljnu Kr. na križu, ta se mi zdi po kd oritu in kompoziciji posledica Quaglijevih vplivov. V lunetah so bile vseeno prvotno Jelovškove slike, kakor sem se naknadno prepričal, vendar so po ve= čini po K. želju močno preslikane. V traveji ob slavoloku so stoječi na vsa= ki steni po 2 razdeljena po oknu 4 cerkveni učeniki. Ti se zde boljše ohranje= ni v prvotnem značaju, kakor v traveji ob vel. oltarju 4 evangelisti.

Južna zakristija. Velika baročna omara iz hrastovega lesa z belimi okovi. Na vrhu lepa skupina križanega z Marijo in Janezom. Pod križem sedi z mrtvaško glavo v roki s teatralično gesto Magdalena. Kipi pozlačeni, zelo dobri.

Pri vhodu štirioglata, v steno vdelana omara enakega dela. Nad umivanikom visi zanemarjena slika na platno, speči sv. Frančišek ~~sv. Klemenč~~ S pogledom na morej, kakor posebno na Štajerskem razširjena kopija neke zanen slike. Desni ogle spodaj je raztrgan.

Čas postanka konec 17 ali zač.18.stol.

Severna zakristija. Lepa baročna omara, beli okovi, deloma v obliki angeljskih glav. 2 v steno vdeleni omari istega dela.

Prstni kamen, kamnit kelihu podobno oblikovan bazen, lesen nastavek s skupino Jezusovega krsta na vrhu. Vrata železna, dvodelna s slikami : levi del ima pod napisom Aextra hauc perditio sceno vesoljnega potopa z Noetovo barko.

Desna pod naslovom Gratia salvati estis predstavlja ~~xxxxxxx~~ daritev Abrahamovo z mavrico. Slike so dosti dobre iz 1.pol.19.stol.

Na sev. steni prezbit. je ob slavloluku celo travejo izpolnjujoča slika Rjstva Kr. Podpis na desni na skalah spodaj M.Koželj 1882.

Sosednja ob oltarju je zadnja večerja istega slikarja. Na juž. steni ob oltarju Vstajenje Hr., ter ob slavloluku Prihod sv.Duha. Na sev.steni v kotu ob vel.oltarju je napis: M.Koželj slikal 1882.

Iz prezbiterja vodijo v juž. zakristijo dvojna vrata. V vsaki traveji ena. Bližja ~~xxxxxx~~ oltarju so moderna z bangerji vred.

Zelo lepa baročna balustrada (obhajilna) z lepimi kovanimi vratmi, 1.pol.19.s. Druga vrata imajo enake bangerje, kakor prva. Bržkone moderni. Vrata sama istega dela, kakor omare v juž. zakristiji.

V sev. zakristiji vodijo ena moderna vrata ob oltarju z enakimi bangerji kot drugi. Enaki bangerji vodijo tudi v vežo pred ~~xxxxxx~~ zakristijo, kjer je dokhod tudi na prižnico iz prezbiterja ob slavloluku enakega dela in okovov

kot ona v juž. steni.

Križev pot je delo M. Koželja po Fuhrichu.

1. postaja ima na desni strani spodaj podpis: M. Koželj 1883. Kot pendant k prižnici na sev. strani je na juž. strani na steni za katero je prezbit. ožji od ladje precej visoko gori rokoko konzola z baldahimom na rokoko zverženih nosilcih z ozadjem rdečega zastora kip sv. Janeza Nep. Les polihromiran. Pod njim je lep črn nagrobni kamen s pozlačenim grbom v polkrožno završenem vrhu. Grb ima v ščitu dve pri rami odsekani, nekoliko upognjeni, z dlanmi ven obrnjenimi simetrično pokonci postavljeni roki. Nad tem je šlem, na njem krona iz katere gledata enaki 2 roki in med njima steber s kapiteljem, ki nosi kardinalski klobuk, čigar cofi zaokrožajo kompozicijo grba. Napis na lahno vzbočeni ovalni ploskvi se glasi: + Monumentum venerabilis viri ob industriam, doctrinam et sanctimoniam Maximiliani Leopoldi Ex nobilissima Rasporum gente gessit curam pastorem huius populi religiosissime annis tribus & quadraginta reaedificavit e fundamentis templum hoc propemodum suo aere instruxit sacra supellectili ac ornavit abunde contulit innumerabilia bona in gregem in domum curialem in subditor fuit pater pauperum et omnibus omnia vixit annos LXIX dies XXVIII obiit suavissime plenus meritis pridie idum decembris anno

MDCCXLII.

1. str. oltar na juž. strani. Oltar in menza iz štuk posnemajočega marmor. V menzi spredaj belo na črnem v isti masi slika Jagnjeta božjega z zastavico

Arhitektura stebrov in pilastrov obkroža glavno sliko na vrhu atike. 2 bela kipa iz podobne mase, predstavljata sv. jezuita v ornatu z monogramom Jezusovim na prsih sv. Ignacij. Drugi v štoli s križem v roki s školjko v roki z gesto krščevanja - sv. Franč. Ksav. Ozbič.

Vrh oltarjev s križem in akroteriji se zdi iz sr. 19. stol., drugače delo iz sr. 18. stol. Na volutah atike sedita 2 putta. Ovalna slika v atiki predstavlja obisk Marije pri teti Elizabeti. Tipičen Metzinger, zdravo platno. Glavna slika ima 114 x 229 cm. Platno. Predstavlja Krst Kr., Metzinger. Dobro ohranjena

V ovalnem kovinskem okvirju s katerim je združen rokokograbljast svečnik s krasno ornamentiko, tolčeno, je slika M. dobrega sveta, na platno, zelo dobro ohranjena iz sr. 19. stol. Okvir iz srede 18. stol. 57 x 64 cm v ovalu.

4 svečniki na tem oltariu posrebreni, imajo napis Anton Petterlin iz sr. 19. st. oz. 1. pol. istega.

2 str. oltarja istega dela z zavitim stebri, kipa sv. Barbare in Apolonije. Na menzi spredaj križ. Na volutah atike 2 angelja iz lesa. Na vrhu oltarja mesto križa bel kipec iz lesa, Veronika s potnim prtom in 2 lesena angelja.

Slika v atiki: žal. M. božja z enim mečem presunjena, z mrtvim Jezusom na kolnih, Metzinger, zvito večogeln okvir.

Glavna slika približno iste velikosti kot ona v prvem oltarju, Kr. na križu, Metzinger. V lesenem rokoko okvirju s kanontablami in svečniki, pozlačenimi, ovalna slika sv. Alojzija, 64 x 72 cm. Podpis spodaj na desni V. Metzinger p.

Ob oltarju na steni slika Srca Jezusovega, doprs M.Koželj 48 x 73 cm.

Zadnji oltar na moški strani. Na menzijski.

Kipa sv. Frančiška asiškega, in sv. Antona Pad. Na volutan atike 2 majhna lična angelčka iz 18. stol. V atiki doprsna slika sv. škofa z gosjo, sv. Martin, karakterističen Metzinger, posebno obraz.

Glavna slika, sv. Jernej s kožo in sv. Eligij - škof s kelihom ob kolenih. Nad njim majhno Marijino kronanje, zelo karakter. Metzinger. V ovalnem rokoko okvirju s svečniki in kanontablami srede 18. stol. doprsen svetnik - dominikanski obleki in perutmb na hrbtu - sv. Dominik. Metzinger.

Ladjo je poslikal M.Koželj 1908. Ornamentalno 3 večje slike na stropu v 4 pasovih. 1. pri slavoloku - brezmadežna n oblakih

2. sv. Trojica na oblakih obdana od angeljev.

3. 3 angeli igrajoči na harfe, eden jim dirigira. Na kora na podnožju tone na sev. strani sv. Cecilija, na juž. David.

V prvi luneti ob kora na sev. steni, Marijino oznanenje. V drugi luneti obisk sv. 3 kraljev pri Mariji in Jožefu, v tretji luneti sv. Družina. Na juž. steni v prvi luneti pri slavoloku Jezusovo rojstvo. V drugi luneti Marijo oddajo v tempelj (stopa po stopnicah) V tretji luneti zaroka Marije in Jožefa.

V krstno kapelico vodijo lepa moderna kovana vrata.

Južna stena zunaj: Preziterij je opasan okrog in okrog, vključivši obe zakrstitiji, ki sta istočasni z njim z nizkim zidcem, ki je precej položen in

strešnato prirezan. Juž. zakristija ima zazidan kamnit portal z lepo profiliranim zidcem na vrhu. Enak portal je zazidan v juž. steni gl. ladje. Vidi se, da je bil preje teren višji. Na oglu ob fasadi je naslikana sončna ura. Ladja nima zoklja. Vsh. stena ~~xxxxx~~ cerkve je zunaj gladka in prezidana. V zgornji polovici stene je videti zazidano, veliko polkrožno okno, pod njim je venstoječa pravokotna ploskev, ki ne vem kaj pomeni. Notranji in zunanji portali se zde obnovljeni, isto veliki, mogoče tudi stari. Sev. stena ima 2 po delu enaka, po velikosti različna portala. Trep je zap. portal z bogato kamnito arhitekturo, napis ima v gibelinu: Deo et Deiparae A. 1734. Na tramu chronogram AnnVnCIatua VirgInI fVnDa Mento reeXtrVCta.

Fasado poživljajo 4 nekako širino notranjih kapelic zavzemajoči pilastri, ki se gaajo prav do slemena. Sleme nekaj 3 kotno je sedaj popolnoma predelano. Nad vsakim pilastrom je narejen postament za kip enega svetnika, eden na vrhu. Delo Tomanovo iz Ljubljane, peščenec. Od leve na desno so: sv. Janez Krst., sv. Jožef, Brezmadežna, sv. Janez Evang., sv. Neža. V gibelinu je okrogel odprtina, zaprta z monogramom Marije. V sredini višine sta v afasadi 2 okna (4 oglata) v ozkih str. delih pa po ena, oknu enaka niša. V levi sta naslikana sv. Peter in Pavel, v desni sv. Ciril in Metod.

Nad gl. portalom je velik poglobljen okvir in v neim slika Brezmadežne. Vse slike so vsled dežja močno trpele. Na gl. sliki je na levi spodaj podpis M. Koželj, let-

Streha je enotna, čerpav so str. deli po svojih svodih nižji. Zakristi ji ima ta lastno streho. Nad preziterijem je streha prirezana. V hodniku ob sev. zakristiji visi na stopnicah na prižnico 4 oglata slika M. Božje na Brezjah, precej poškodovana in tudi že flikana, zamazana. 95 x 75 cm, 1. pol. 19. stol.

Notranjščina: K stebrom, ki nosita kor sto prislunjena 2 lepa kama za bl. vodo v podobi školike iz srede 18. stol.

Ženska stran, prvi oltar pri vratih. Po arhitekturi enak ostalim, kipa dveh svetnikov ovčakov. Levi ima meč in mučeniško palmo, desni kramp in mučeniško palmo. Sv. Primož in Felician. Na v lutih atike 2 prav lepa, lesena angelja iz sr. 18. stol. V atiki slika sv. družine, Metzinger.

Glavna slika sv. Andrej in sv. Miklavž, škof, nad njima kronanje Marije.

Podpisa do sedaj na nobeni nisem našel. Nekatero partije te in drugih slik vzbujajo sum, da so občutno restavrirane.

V rokoko okvirju z belimi ornamenti inasvečniki, je slika sv. kanonika vmkoretlju in štoli z brado, s križem v levici, sv. Valentin.

2 oltar, viti stebri. Kipa 2 svetnic - mučenic, leva ima prsi na krožni ku - sv. Agata, desna oči - sv. Lucija. Na atiki 4 muzicirajoči angelji, iz lesa, na vrhu na harfo igrajoči David, bel iz lesa, sr. 18. stol.

Slika v atiki, sv. Ana uči mario čitati. Značaj Metzingerjev. V gl. duplini Marija kraljica z Jezusom v naročju, oblečena "pupa" pod baldahimom, iz sr. 18. stol. Marija je oblečena v svileno obleko z zlatimi *aspharum narish* čipkastimi *čipkastimi* *našiki*

V rokoko okvirju s svečniki je ovalna slika svetnice - mučenice, sv. Marjeta Kortonska, ki ima pred seboj na mizi mrtvaško glavo in oklepa križ. Slika na robovih poškodovana, slep firneš jo dela deloma komaj razločno, s psičkom. Verjetno Metzinger(?)

Ob oltarju visi Koželjeva slika Srce Marijino, pendant k Srcu Jezusovemu na oni strani.

3 oltar. Kipa sv. Stefana. Vsi kipi in oltarji so delo ene roke in sv. Ant. Puščavnik. Na volutah slike 2 angeljev. Slika v atiki, oval, Vera-upanje - ljubezen k kot 3 žene, ena ki pravkar doji dete, druga s sidrom in tretja, ki ima plašč potegnjen čez glavo, kažoč z levico k nebu, v desni pa dvigajoč kelih s hostijo. Velika slika predstavlja sv. Florijana, ki je po tipu in obdelavi zelo soroden onemu pri sv. Petru v Lj. Posebno je angeljem in problemom na oni sliki soroden na desni spodaj putto s posodo vode na glavi in postavljen v polušč. Metzinger, brez podpisa. Drugi svetnik je benediktinec, z opatsko palico v roki. Pred njim na tleh angeli z okovi - sv. Lenard. V lesenem rokoko okvirju z lepimi barvastimi kanon tablami iz sr. 19. stol. - okvir mi vzbuja sum, da je posnet po rokokojskem, da pa ni originalen, se nahaja ovalna slika, doprsna naplatno sv. Mučenica (sv. Uršula) s krono na glavi in puščico v levici, s podpisom na desni P. Kunl 1862. Ravno dobra in karakter. slika. Prižnica je lepo rokoko delo z Jagnjetom božjim na knjigi na vrhu. Sicer samo ornamentirana.

Vel. oltar obstoja iz kamnitega oltarnega nastavka in kamnite menze s taberno =

keljem. Tabernakeljev baldahim sloni na 12 belih stebrih, s kovinskimi bazami in kapitelji. V tabernakelju sta 2 krasna, lesena belo pobarvana angelja, pendanta k Robbovim v 14. stolnici ali pri sv. Jakobu. Nastavek je moderno delo iz kamna, menda Vurnik. Za tabernakeljem na zoklju vel. oltarja napis: Altare maurus consecravit celsissimus ac reverendisimus Dominus Iacobus Missia Princeps: Episcopus Labacensis die 11. Iuli 1887. Lesena, bela kipa sv. Mohor in sv. škofa-mučenca, sv. Fortunat, sta iz sr. 18. stol. lesena skupina brezmadežne s 3 angelji v glavni niši je delo Progarjevo. 2 kot izgleda kanita angelja na atiki sta precej okorno delo. Vrata na kor s portalom in okovi vred so stara.

Zvonik stoji proti severu od zap. konca cerkve in je po robovih orientiran v 4 strani neba. Proti vrhu se lahko zožuje. Jedna baročna streha pokrita s pločevino. Felitev na nadstropja ni. Na juž. strani so za razsvetljavo stopnjice, 3 gotske line. Spodnji dve enake velikosti s kamnitim okvirejm z vrhom z got-skim kleeblattbognom. Zgornja je manjša s prirezanim robom, preprosto šilasta. Zap. stena ima samo eno lino, nekako v sredi celotne višine. Enake oblike kot juž. spodnji dve. Sev. stena ima tudi samo eno enako v spodnjem delu. Vsh. stena nima nobene gotske odprtine, ampak le 3 štirioglate navadne in navadna ozka vrata novejšega datuma. Velike line pri zvonikih, polkrožen baročne.

1 bronast zvon z reljefom Brezmadežne, sv. Marjete in sv. Križa.

Spodaj lat. napis (minuskula): Opus Ioanis Iacobi Samassa Labaci 1795. Spodnji

3 tekleni zvonovi, 115 cm, 170 cm, 148 cm. na vseh znak: IHS MCMXX, ter križ na visokem podstavku žr in pod njim črke K.I.D.

Stele, XIV, 27.4.1922, str. 6 - 34.

2 lesena angel'ek, ki sta nekoč stala nad tabernakeljem v cerkvi, sta prešla v last Aenda v Kamniku. sr. 18. stol. Zelo dobra.

Stele, XIX, 28.4.1923, str. 47.

Glej pod Šmartno v Tuhinju - arhiv(eccl.BMV in Schutt) list. 1 - 8.

Stele, XXVIII, 21.10.1924, str. 35-48.

Kamnik farni arhiv, listina št. 22: 1620 Christophorus Plank..... legavit ecc lae Parochialis B.M.V. in Schuttina florenas 20 pro peparatione organi. scut. etiam reparatum fuit.

Stele, XIII, 3-9.1922, str. 25.

Kamnik farni arhiv, listina št. 26: str. 195/6 1688 7. okt. Fundatis lytanairum B.M.V. coram Xti(Christi) icone in Schuttina.

Stele, XIII, 3-9.1922, str. 25.

Gegen ein vorgelegtes Projekt für eine reichere Ausgestaltung der Fassade ~~spr~~ spricht sich die Z.K. aus, da der Entwurf in seiner aufdringlichen Überfülle zu der Umgebung und vor allem zu dem schlichten Turme nicht passen würde. Sie erhebt gegen die beabsichtigte Aufstellung von fünf Heiligenstatuen auf dem Giebel unter der Bedingung keine Einwendung, dass ein vereinfachtes Fassadenprojekt ausgearbeitet wird.

MDZK: št. III. F. 8, 1.1909, str. 225: Tätigkeitsbericht

Gegen ein vorgelegtes Projekt für eine reichere Ausgestaltung der Fassade ~~spr~~ spricht sich die Z.K. aus, da der Entwurf in seiner aufdringlichen Überfülle

zu der Umgebung und vor allem zu dem schlichten Turme nicht passen würde. Sie erhebt gegen die beabsichtigte Aufstellung von fünf Heiligenstatuen auf dem Giebel unter der Bedingung keine Einwendung, dass ein vereinfachtes Fassadenprojekt ausgearbeitet wird.

MDZK: št.III.F.8, 1.1909, str. 225: Tätigkeitsberichte.

Gegen ein vereinfachtes Projekt für eine Änderung der Fassade erhebt die Z.K. keine Einwendung. Dagegen spricht sich gegen eine Ausgestaltung des Turmes aus und tritt für eine Belassung desselben in der gegenwärtigen Form ein.

MDZK: št.III.F.8, 1.1909, str. 300: Tätigkeitsberichte.

Vsa cerkev je bila restavrirana z zvonikom vred. Dobila je tudi mnogo novega. Nov oltar s križem in tabernakeljem iz kamna naredil Vurnik iz Radovljice. ZUnaj je naslika brezm. spočetje, Peter in Pavel, Hermagoras in Fortunat. Znotraj na oboku prezbiterja slike rož. venca obnovil domači slikar Koželj.

Kamniška duhovnja je ena najbolj starih v deželi. Ze 1.1207 je neki Ulrik imenovan za kamniškega župnika. Cerkev je spadala pod oglejski patriarhat, za škofa Hrena pa pod ljubljansko škofijo.

L.1734 je c. pogorela in župnik Rasp je dal sezidati novo cerkev. Leseni veliki oltar, ki je pozneje pogorel je nadomeščen s slikanim.

Potrebna pa so v c. še druga popravila: poslikati str. stene v prezbiteriju narediti obhajilno klop, novo prižnico, novi svečniki za vel. oltar, nova gl. vrata, nov kip Brezmadež. spočetja. Prvotno je v vel. oltarju stal kip Brezm spočetja, ki pa so ga za jožefinske dobe menjali s kipom M. oznanenja. Cerkev ima 6 lepih slikanih oken.

Zg. Danica, 1.1881, str. 400.

Cerkev je dobila nov križev pot, ki ga je naslikar domačin Koželj. Isti umetnik je v c. naredil slike v prezbitteriju, razen stropa, katerega je samo očistil in deloma popravil.

Okvirje k križevemu potu pa je izdelal Vurnik iz Radovljice v renes. slogu

Zg.Danica, 1.1883, str. 52.

Cerkev je dobila nova slikana okna, nov križev pot. Slike na stropu in stenah pa je obnovil domač slikar M.Koželj. Zunaj na fasadi pa je naslikal M.B. Mohorja in Fortunata, Petra in Pavla.

Nov vel.oltar pa je naredil Vurnik iz Radovljice. Ves je iz marmorja.

Zg.Danica, 1.1887, str. 229.

Prvotno stala tu v 13.stol. majhna romanska cerkvica, katero so podrli in postavili gotsko. L.1734 je dal to župnik Rasp podreti in dal postaviti sedanjo.

Marmornat oltar je delo J.Vurnika iz 1.1882, kip Brezmadežne v oltarju pa je delo mladega umetnika V.Progarja

Dom in svet, 1.1892, str. 519- 520.

Leta 1445., na dan sv.Klementa, je utemeljil Vilhelm pl. Herič v Kamniku kapelo in beneficij sv.Marije Magdalene.Kapela sv.M.Magdalene je bila , kakor omenja Valvasor, prizidana župnišču.

Leta 1458. je utemeljil Leonard Petschacher s Perevega v kamniški župnijski cerkvi beneficij sv.Leonarda.Oglejskimpatriarhemenja v svojem pismu l.1477. v katerem beneficij potrjuje, kot utemeljitelja Ahacija.

Janke Barle: Iz Schönlebnovih zapiskov o kranjskem plemstvu, IMK VIII., 1898 str.131.

Skop
✓ Opis cerkve

M.Zois, korespondent C.K.(julij 1913, št
121)